

En aquesta secció hi aniran apareixent articles sobre la història de cada un dels nostres monestirs, fets amb la col·laboració de Gabriel Beltran i de les nostres comunitats tot preparant la celebració del IV Centenari de la fundació de la província pel Pare Joan Roca, el 25 de gener del 1586.

EL CARMEL TERESIÀ A CATALUNYA

La història de la santa d'Àvila a Catalunya començà el 25 de gener de 1586 amb el primer convent de l'Orde a Barcelona, als tres anys i tres mesos de la seva mort.

El fundador dels carmelites teresians a Catalunya fou el pare Joan Roca, nascut a Sanaüja (la Segarra). El pare Joan va transmetre al nostre país l'obra i l'esperit de santa Teresa.

El dia 25 de gener de 1586 es va inaugurar oficialment a Barcelona el primer convent de carmelites descalços. Això vol dir que s'acosta el IV centenari de la nostra presència a Catalunya. I això vol dir, també, que cal preparar aquest esdeveniment històric. Encara que no tingui autoritat –com diria la Santa Mare– penso que no podem deixar passar aquest esdeveniment sense fer el possible i potser l'impossible per a reviure d'alguna manera els fets més importants dels nostres avantpassats i interpretar avui com ho hem de fer per a ser carmelites descalços. Perquè aquesta és una feina que mai és feta del tot, ja que sempre està fent-se. I en cada època té les seves manifestacions i expressions pròpies, tot respectant l'essència del carisma teresià. No hi pot haver celebració completa sense tenir en compte el que s'ha fet i el que ens pertoca fer; el que han estat aquests segles i el que l'Església i l'Orde ens demana que siguem ara i avui aquí a casa nostra. Em permeto, doncs, recordar que cal tenir en compte el nostre IV centenari que ja s'acosta... el 25 de gener de 1986. I preparar-s'hi!

Per a reviure la nostra història –i sempre que dic la nostra història em refereixo tant als frares com a les nostres carmelites descalces– serà bo treure la pols dels arxius conventuals, i on no n'hi hagi (pels trasbalsos de guerres i malifetes), mirar de reconstruir-los, cercant els documents i notícies que directament o indirectament, i poc o molt, es troben en els arxius o biblioteques del bisbat o dels ajuntaments. Cada convent i monestir hauria de tenir cura de guardar i posar al dia la seva pròpia "vida" històrica, el seu arxiu.

Gràcies a Déu, i especialment des de fa uns anys, hi ha convents, i més encara, monestirs, que treballen de debò per a refer els propis arxius i per tant la seva història. Endavant! Molts i moltes de vosaltres ja sabeu que aquesta és una feina que jo faig amb molt de gust, i que de cor us he ajudat –i penso continuar-ho– perquè hi ha monestirs que ho han perdut gairebé tot. Però de mica en mica surten les coses més importants –si

* [Publicat a *Vida Teresiana*, 1, 3a època (gener-març 1983), pp. 17-20.]

es busquen– en els llocs d’investigació. Si algú encara no hagués començat, recomanaria –ja ara mateix– preparar el centenari per aquí, per l’arxiu. La història s’ha d’escriure amb els documents a la mà, és a dir, amb la veritat del fet (sigui de la mena que sigui) no del que a nosaltres ens agradaria que hagués estat, sinó el que ha estat realment. I això demana anar a les fonts originals o més properes possible.

Encara que tinguéssim notícies i dades ja publicades de les nostres comunitats, a l’hora de tornar a editar-les és bo consultar altra vegada els documents originals si els tenim o els podem trobar. Perquè a voltes es repeteixen errors de forma i de fons per no haver llegit la font directament. Això de tornar a les fonts i primigènies inspiracions dels protagonistes és quelcom indispensable per a conèixer i escriure amb certa garantia “la història de casa nostra”. Perquè cada historiador –i jo també– hi posa la seva cullerada, ni que sigui amb tota l’honoradesa del món. Ara bé, no oblidem que els fets i els documents originals s’han de saber llegir i interpretar, d’acord amb el context religiós, social i polític en què han esdevingut. Doncs, cada acció humana té les seves motivacions pròpies que de vegades cal endevinar, perquè o no es veuen, o no són exactament les que exteriorment apareixen. Però no enredem més la troca. Quedi ben clar que ens hem d’acostumar a escriure la història consultant els originals. I res millor que tenir l’arxiu al dia, net, catalogat i tancat.

I ja que parlem del proper centenari de la nostra presència a Catalunya serà bo recordar les dades més importants dels seus inicis. En aquesta primera tramesa ho farem mot esquemàticament i en visió de conjunt, i només de 1586 a 1600.

Primer convent teresià –tant de frares com de monges– de tot Aragó, València, Mallorca i Catalunya: Barcelona, frares, el 25 de gener de 1586.

Segon convent –en les mateixes demarcacions–: Mataró, frares, el 5 de febrer de 1588.

Tercer convent –com dèiem: Tàrrrega, frares, el 6 de juny de 1588. Per bé que aquesta fundació es deixà l’any 1598.

Quart convent teresià, però el primer de monges carmelites descalces a l’Aragó, València, Catalunya i Mallorca: Barcelona, el 14 de juny de 1588. Encara que el mateix any es funda el monestir de Saragossa (5-VIII) i el monestir de València (19-X).

Província teresiana de la Corona d’Aragó, amb l’advocació de Sant Josep, erigida jurídicament en el capítol general de Madrid del 18 de juny de 1588. Era la primera divisió territorial, en províncies, que feia el Carmel teresià des de la seva fundació a Duruelo (48-XI-1568).

El territori que se li assignà a la nostra província era el que aleshores políticament s’anomenava “Corona d’Aragó” que fins a l’any 1600 volia dir –per als carmelites descalços– només Catalunya i Aragó, com veureu tot seguit amb els convents i monestirs que es fundaren.

Com a primer provincial –i que havia estat, també, el fundador de Barcelona, fou elegit el P. Joan de Jesús Roca, nat a Sanaüja (Segarra) el 14 de juliol de 1544 i professà a Pastrana l’1 de gener de 1573 (ja sacerdot a Barcelona el 5 de març de 1569). El seu provincialat finí amb el capítol general del 31 de maig de 1591. Com a primer carmelita descalç català, com a fundador del primer carmel teresià a Barcelona i com a primer provincial de la Corona d’Aragó, és el “pare” de la nostra província. Però d’ell en parlarem més extensament un altre dia. Com també de la mare i fundadora del Carmel femení a casa nostra, la venerable Caterina de Crist.

CONVENTS I MONESTIRS A CATALUNYA I ARAGÓ DE 1586 A 1600

1) *Frares*:

1586 (25-I):	Barcelona, Sant Josep
1588 (5-II):	Mataró, Sant Josep
1588 (6-VI):	Tàrrrega, Sant Josep (es tancà, XI-1598)
1589 (18-I):	Perpinyà, Sant Josep
1589 (?-V):	Lleida, Sant Josep
1590 (7-I):	Tortosa, Ntra. Sra. del Miracle
1591 (14-V):	Girona, Sant Josep
1591 (20-V):	Tamarit de Llitera, Jesús Natzarè
1594 (18-XII):	Saragossa, Sant Josep
1597 (20-V):	Tarragona, Sant Llorenç
1599 (26-III):	Calataiud, Sant Josep

Catalunya:	8 convents
Aragó:	3 convents

2) *Monges*:

1588 (15-VI):	Barcelona, Immaculada Concepció de la V. Maria
1588 (5-VIII):	Saragossa, Sant Josep

Per avui ja n'hi ha prou. Però cal advertir –per evitar malentesos de bon principi– que València no fou integrada a la província de Sant Josep fins l'any 1610. Amb tot, d'això i d'altres coses de la nostra història ja en parlarem més endavant. Perquè penso que seria bo dedicar-hi una secció d'aquesta revista a “la història de casa nostra”. Almenys mentre preparem el nostre centenari. Déu ho faci.

Gener de 1983.